

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

**Előfizetési díj:** Egész évre 12 frt, félre 6 frt, negyedre 3 frt.  
 Előfizetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.  
 Helyben előfizethet: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.  
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.  
 Szerkesztői szállás: belső-torlatca 120. sz.  
 Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett 2. sz., az emelet hátsó részében.

**Hirdetési díj:** öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyedij.  
**Hirdetések felvételnek:** Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László  
 könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.),  
 Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche  
 Annoncen-Expedition Stüttgart.  
 Nyilvált sora 20 kr.

## A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj 1872. egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

**Az okos szót agyonhallgatni még sem lehet!**

(Ss.) Ghyezy nyilatkozata, ha el is hangzott a balközép értekezletén — az ellenzék tágasb körében viszhangot keltett; ez kényszeríti, nézetünk szerint, a balközép főorganumait arra, hogy a maga helyén alig tudomásul vett nyilatkozat szellemét, irányát, célját fölött cikksorozatot kezdjenek, a balközépi repedéseket befőstőgessék.

Az „Ellenőr“ szerkesztője oly módon szól e tárgyhoz, mely nála csakugyan meglepő: „félve írle minden szót.“ pedig az után, a mit Ghyezy nyilatkozatával a balközépi értekezlet tett — egyes journalista bársony-simája nem sokat jelenthet. Különbön sincs semmi értelme a tartózkodásnak, midőn vezércikk-író rég elmondottakat ismét és semmi újat nem producál; mert azt, hogy a Lónyay-kormányt mindenáron meg kell buktatni, hogy a míg a Lónyay-kormány áll fusioról szó sem lehet, — Cs... ur százszor is elmondotta; új cikkében csak az, hogy „a fusio alapját csak elvi transactioi képezhetik, — hanem ezzel ép a balközépi értekezletnek legújabb határozatával jött ellenkezésbe, miután ott azt állapították meg, hogy elveikből egy hajszálnyit sem engednek. Az „Ellenőr“ jövő alkalommal igéri kimutatni azt, mennyiben tér el Ghyezy nyilatkozata a balközép-párt eddigi álláspontjától, erre tehát majd csak akkor reflectálhatunk; azt azonban följegyezzük most, hogy Cs. azért siet e kérdés földerítésével, „nehogy a félreértések, balmagyarázatok és gonosz sugallatok által megrontassék (a balközéppárt) azon összetartása,“ melyet ő nem tart G. K. nézeteivel „összeférhetlen“-nek.

Midőn T. K. lapját e dologban így serénykedni látjuk, könnyen megérthetjük, miért szerették volna a balközépi program G. K. által eszközölt éles bonczolását csak úgy némán félretenni, elrejtetni. Ámde ma már nemcsak a fővárosban gondolkoznak az emberek, s a tartományi hadak régen is hamarabb felszokták volt mondani az engedelmisséget, mintsem azt a dictator testőrei közepette vajmi gyakran hinni hajlandó vala.

Efféle bajnak kell lenni az ellenzék táborában, midőn az „Ellenőr“ versenytársa a „Hon“ is riadót fúj s pártját következőleg akarná megfélemlíteni, a sorokban együttmaradásra birni:

„Lehetne-e azt mondani: „a miért eddig évek hosszú során keresztül küzdöttem, arról ime elismerem, hogy az nem egyéb ábránd-képnel, hogy az nem volt más, mint delibáb-kergetés. Ámitottam magamat és ámitottam nemzetemet. Hiába elposcsékolt idő és munka (?) volt úgy tennem, a mint eddig tettem, munka, melynek semmi reménye a sikerre, semmi realis alapja a valóslásra nem volt soha. Ime számom, bánom bűnömöt, töredelmes szívvvel átvonulok kegyelmes ellenpárt s elismerem, hogy amit eddig, mint rosztat, mint a házara meggyőződés szerint vészthozót, ostromolni leltem minden erejéből meg nem szüntem, elis-

merem, hogy az jó, hogy a netán még felmerülhető támadások ellen magam is védelemzem, amit eddig isten és ember előtt, mint hazám megrontását elítéltem, s meggyőződésem szerint kárhözatosnak hirdettem“. Beszélhetne-e egy párt így anélkül, hogy fejére vonná nem egy nemzet, de egy világ megvetését?

Ez lenne tehát a balközépi nagy átok, mely véletlenül került a „Hon“-ba, s melynek célja fentartani a párt tömörségét, hisz különben „erköcsi megsemmisülés“ vár rája.

Nagy baj az, ha nem egyesek, de politikai pártok folyvást tuloznak, s még meg sem itták egészen az első levét, már a második habareson sáradoznak.

Ne hintsenek port saját pártjuk szemébe, inkább vegyék le róla azt a hálógót úgy, a mint tőlük telik.

Hogy nem birnak mindnyájan a Ghyezy belátásával, önmegtagadásával, hogy a legkisebbik is közülök el nem mondaná „lejárta magamat“, ezt nem a nemzet többsége, de az egész világ tudja; a balközéptől nem lehet általában azt kívánni, hogy mondja el a szánom, bánomat s védelmezzé azt, amit eddig kárhözatosnak hirdetett — ez a fusiót óhajtók egyikének sem juthatott eszébe; csak azt kívánták tőlük, hogy a minek ez időszertint kihihetlenségéről (az abszolút lehetlenségről hallgassunk), évek hosszú során át meggyőződhettek, okulván Ghyezy Kálmán azon nyilatkozatán, hogy a balközép jelen álláspontjáról bármely tekintetben közremunkálni, javítani hiu remény volt, s az így megkísérelt munka sikertelen maradt, hogy mondjuk, ezt megfontolva, hagyjanak fel ostromolni azt, minek úgy sem árthatnak, és ne gátolják a nemzet belreformok útján fokozatos szellemi és anyagi megerősödését. Az „elvi transactio“ tehát csak annyiból állott volna, hogy a balközép ne erőlködjék a közjogi alap helyéből kimozdításán, mi ábrándképnek bizonyult, — hanem egyesült erővel fogjan a két nagy párt a belreformok munkájához; ennyit és nem többet, nem az ellenzék „erköcsi megsemmisülését“ kívánták a fusio hivei, és ez a mit a dictatura megadni megtiltá. Ugy látszik azonban, hogy ezt is kevés sikerrel tette, mert a tartományok mozognak s ezt az áramlatot aligha feltarthatja a „Hon“ nagy átka, annál kevésbbé az „Ellenőr“ százszor ismételt refrainje: le Lónyaival!

### A kolozsvárvárosi szervezkedés bevezgetése.

Az épen egy év előtt elkezdődött városi szervezkedés ma, sept. 17-n, a b. ü. miniszteri leiratnak az árvaügyre vonatkozó része tárgyalásával bevezgetődött; a szervezkedési teendők előkészítésére addig is, míg a kormány helybenhagyás leérkezne, Simon Elek, Filep István, Tamási János és Finály Henrik képviselők személyében bizottság lön kinevezve, s határozatul kimondva, hogy a képviselő-testület a választásnál a városi polgárok 1869-ki követválasztási lajstromát fogadja el alapul abból az okból, mert ezt az 1872-ki utósó választási lajstrom létrejötté előtt a magas b. ü.

miniszteriumnak már jelentette volt s ez azt helyben is hagyta, de egyszersmind a bizottságnak kötelességévé tette annak revisióját s netaláni hiányai kipótlását.

Néhány nap mulva felmegy tehát másodszor is a miniszteriumhoz a szervezkési munkálat lényegileg épen azon alakban és irányban tartva, mint elsőbbsen volt; a miniszter észrevételeinek nem volt fogadata azért, mert azok a különjavallat elvei felé közeledést fejezték ki; többségünk pedig ezt tüzzel-vassal üldözte, még ha a város javát a legkézzelfoghatóbban mozdítja vala is elé. A külön javallat készítői szintén felküldik ellenészrevételeiket, melyekkel leszavaztattak, már most a képviselőtestület felterjesztése mellett, avval egyidejűleg. Annak idejében közölni fogjuk ez utóbbit. Megváltik a miniszter mit fog tenni: eltűri a város java érdekében tett észrevételei figyelmen kívül hagyását, s a felküldendő művet egyszerűen megerősíti, vagy a maga kimondott nézeteit állítja egyszerűen vissza s alkalmaztatja bele a szövegbe? A többségiek azt hiszik, hogy művökre a „Fiat“ azonnal ráiratik s az néhány nap alatt visszajő.

De ezt a miniszter nem fogja a város javára tenni. Megmondjuk, miért.

Neki mint pártok felett állónak csak a közjót kell nézni. E munkálatnak pedig két közjótellenes hiánya van. Egyik a sok tisztviselő és kivált rendőrségi nagy személyzet, másik a nagy fizetések.

Ha a nagy személyzet a szükség igényelné, nem akadályozná senki a növelést; de e szükség egyfelől a létező tisztviselők egy részének dologtalansága, sőt képtelensége okozza, másfelől a teendőknek nem célszerű beosztása. Hiszen az egész polgárság tudja, hogy némelyik tanácsos egy felterjesztést írni a miniszterhez, vagy egy eladási és haszonbéri szerződést szerkeszteni, vagy egy bonyolított ügyet értelmesen a képviselő-testület előtt eléadni nem képes; hogy a másik tizkor meg hivatalt, dolgában csak álmolyog s tengernyi restant iája van; a harmadik eszmézetartan igazítja hivatali teendőjét. S mégis az előjelek megmaradásukat gyaníttatják. Miért kelljen tehát ily egyének mellé még új resteskedő pajtásokat állítani? Legfeljebb a rendőrségnél van indokolva némi személyzetsaporítás, a szolgáltnál; de máshol valóban nincs. A mi dolog nálunk van, a létező erő szorgalommal dolgozva bizony könnyen elvégezheti.

A fizetésemelés ellen szintén polgárságunk nagy részének elszegényedése, s a városnak adóssággal terhelt-volta, sok más kiadásaink és különösen az szól, hogy a fizetésjavítás kötelességérzetet s munkássági hajlamot nem teremt ott, a hol nincs és nem volt. Közlebből el voltak mondva ez érvek a lapokban, fölösleges azokra visszatérnünk. Mind a személyzet, mind a fizetéssaporítás erőszakos mesterkedés műve: egy-két vezető belebeszél 12–15 utánahallgatót s többséget csináltak úgy, a mint azt mostanság máshol is gyakorlatban látjuk. „Néhányan küzdenek elene — így gondolkoznak ezek — de utoljára bele unnak, s a cél el van érve, hű követőink meg lesznek jutalmazva.“

Városunk pénztárát jól kezelik. Derék két tisztviselőnk gondjára van az bizva. De még is tömérdek titkos baj térge rág pénzügyünkön, kivált korábbi időkbeli valók. Tömrdek számadás nincs meg, vagy felülvizsgálva, sok számadó be sem adta számadását, némelyik számadásának hibái mesterségesen vannak eltakarva, így p. o. a néhai Kolozsvári Imreé, a ki tudvalevőleg nagy összegről nem számolt, s utódai érdekében még is addig csúrték-csavarták dolgát, míg néhány forint követelést hoztak ki azok javára majorsági pénztárunkkal szemben; több activ adósság van kün 36,000 forintnál, csak Pataki József egykori polgármesterünk 5000 forintunk veszett el; ezt is addig egyengették, addig computizáltak vele utólagosan, míg adóssága összege bámulatosan alá szállott; a város némely külső birtokaiból 20 év óta egy krajczár jövedelem sem jó, de még költünk rá; leltárunk maig sincs; erdőinket nem az erdőörvények szerint kezeljük; a hesdái havast illető perünk évtizedek óta elnémult, az irományok is 1861 körül elvesztek; általában véve jövedelemforrásainkra nem fordítunk századrésnyi gondot is, mint kiadásaink szaporítására; költségvetéseink tételeire, mennyiségére, azok kiadására s az el nem költött tételek összegei miként használására nézve semmi ellenőrzést nem gyakorolunk. Szóval: pénztárunk terheivel és fedező erejével tisztában nem vagyunk, sok forrást elhanyagolunk, peres követeléseinket nem érvényesítjük elég erélylyel, s általános állandósága activumunk nincs; még is a mostani szervezéssel oly nagy összeg passivumot teszünk rovtal után nyakunkra, hogy azt becsületes keresetből élő kivált magunkféle embernek fedezni majdnem lehetetlen.

De hát miért nem érvényesítjük a képviselőkben ezeket kérdi valaki?

Megmondjuk okát ennek is.

A főispán és tanács ezerképen gyakorol befolyást a polgárságra: haszonbér, városi munka, adóhátralék, katonatartás, sorozás, polgári ügyek-bajok, cseléddifferentiák, sat. mind megannyi alkalom, a hol a tisztviselő hazználhat vagy árthat a polgárnak még ha az képviselő is. Eljönnek a gyűlésbe, hallják a vitákat, látják, hol van az igazság, s kit állana érdeklőben pártolni; de ránéz a főispán, elébe áll a hatalmas, írja nevét a jegyző, s a szegény polgár megdöbben, hallgat, néha elsuhan a szavazás elől, olykor tudva miről lesz tanácskozás, fel se jó gyűlésbe. De a vezetők mindig zsebökben tartanak annyi haszonbértartó vagy másképp lekötözött, engedelmes szavazót, a mennyi nekik elég; s ha a kellő szám nincs ki, eláránjták a tisztviselőket, ezeket ök ígérettel, kedvezményekkel mindig kezöken tartják s tetszés szerint hajtják erre-arra. S így a többség megszületik.

Egy mozgató rugót, a mi a főszerepet játsza, nem említettünk eddig, de tartozunk el nem hallgatni. Ez a vallási, a mi nálunk mostanság az irányt adja mindenben. A ma uralkodó többséget Kolozsvárt a politikain kívül eltitkolhatlanul vallási, felekezeti indokok vezetik. Az uralkodásra jutni vágyó felekezet flevesz egyet-kettőt más vallásukból is, de

csak köpenyül, vagy gesztenyekaparónak; azonban főtörökvése önhíveit vinni mindenhol, mindenkivel szemben előre. Azért nem nevezük meg, mert nem kívánjuk mérgecsinálni a kérdést; de a miniszternek ezt tudnia kell, hogy ez tény, egész reputationnkkal állunk jót érte.

Még egyet. A vesztegetés nálunk is divatban van: érték befolyásadást, hivatal, pénzt, protectiot stb. A hivatallal vissza- és önhaszonra élés mindennapi. A közügyek iránti érdeklétlenség terjed. Az önérték elnyomja mindenfelé a közérdeket. Ezek a corruptio synptomái, a társadalom erkölcsi hanyatlása jelzői. Ha az új szervezésbe e fekélyeket átlátnáljuk, vége az erkölcsöknek, hazaszeretnek, a közügyekért való önzéstelenségnek. Ez a társadalom és állam karöltve járó legfőbb érdeke.

Akkor, midőn a miniszter a felküldendő szervezési munkát szentesíti legyenek ez érvek és tekintetek, e dolog felfejtése és hazafi aggodalom részrehajlatlan figyelmébe és bölcs megfontolásába ajánlva.

## A delegatiók fogadtatása a királynál.

Pest, sept. 17.

Mindkét delegatio tagjai ma délből volt királyi ő felségénél fogadtatva. 1 óra után az osztrák delegatio fogadtatott, fél órával később a magyar.

A magyar delegatio tagjainak élén az elnök, gr. Majláth Antal következésként üdvözlé ő felségét:

„Főszékes császár és apostoli király, legkegyelmesebb urunk!

Eljöttünk Felséged legmagasabb egybehívó parancsára, a magyar országgyűlés hű kebeléből kiküldetve, a közös ügyeknek, 1867. t. czikkelyünk értelmében való tárgyalása végett.

Fogadjon Felséged legmagasabb kegyelmével azt, mi nekünk első legdrágább kincsünk valamindenkor:

Felséged királyi személye iránti legmélyebb hódolatunknak, fejedelmi házához, koronájához való ragaszkodásunknak, tántoríthatlan hűségünknek e magaslatos alkalomkor való legbensőbb kifejezését.

Ez üdvözlétre ő felsége a király következőleg válaszolt:

„Öszinte ragaszkodásuk kifejezését megelégedéssel fogadom.

Ismerem ez érzelmek őszinteségét és szívesen viszonzom azokat.

A monarchia külviszonyainak kedvező állása, a szomszéd államokban való öröndetes jó viszony lehetőségét, hogy kormányom az önök áldozatkészségét csak azon mértékig vegye igénybe, mely a monarchia biztonsága, a törvényesen megállapított véderő fenntartása és fejlesztése érdekében szükségesnek mutatkozott.

Az előterjesztések a két államfél kormányai-val közösen folytatott tanácskozások eredményei s az utóbbi évek által megérett tapasztalatok, és lelkiismeretes vizsgálat nyomán jöttek létre.

Hazafias működésükben vetett teljes bizalmam fogja kísérni önöket.

Az osztrák delegatio üdvözlétre ugyanezt felelte ő felsége németül.

## Országgyűlés.

A képviselőház sept. 17-iki ülése.

Elnök: Bittó István.

Jegyzők: Szeniczey Ödön, Kiss Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Gr. Lónyay, Tóth Vilmos, dr. Pauler, Szilágyi, Trefort, b. Wenckheim és Kerkapoly miniszterek.

Elnök 10 órakor megnyitván az ülést. A jegyzőkönyv kifogás nélkül hitelesítették.

Széll Kálmán. A felirati és tanügyi bizottságok megválasztása végett tegnap történt szavazás eredményét olvassa fel.

Lónyay Menyhért gr. miniszterelnök. Miután az osztályok megalakultak, czélszerű mindenekelőtt azon törvényjavaslatokat tárgyalás alá venni, melyek törvénynyelv emelése legégetőbb szükség. A főváros rendezéséről szóló törvényjavaslat legközelebb levén előterjesztendő, egyelőre következő törvényjavaslatokat nyújtom be mint hadügy-miniszter. 1. A „Ludovicae akadémia”-ról. 2. Ugyanennek 1872. év végeig folyó költségeinek fedezési czéljából leendő kölcsönről. 3. A határvidék polgárosítása következtében a honvédségnek szükségessé vált szaporításáról szóló törvényjavaslatokat.

Trefort Ágost vallás és közoktatásügyi miniszter következő két törvényjavaslatot terjeszti a ház elé: 1. A kolozsvári egyetemről. 2. Ugyancsak a kolozsvári egyetem berendezésére, fenntartására 1872-ik év végeig szükséges költségekről szóló törvényjavaslatokat.

Ezek, valamint az előbbieket is ki fogják nyomatni.

Szilágyi József kereskedelmi miniszter következő részben már a mult országgyűlés osztályai, illetőleg központi bizottsága által is tárgyalott törvényjavaslatokat terjeszti a ház elé. 1. A Portugáliával kötött kereskedelmi szerződésről. 2. A hajóépítési anyagok vámmentes behozataláról. 3. Az osztrák-magyar Lloyd-társulattal kötött szerződésről. 4. A montenegrói fejedelemséggel kötött postaszerveződésről. 5. A Németországgal kötött hasonló szerződésről. 6. Az 1873-iki világiállításra küldendő anyagok ideiglenes elrendezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Tisza Lajos közlekedési miniszter, következő törvényjavaslatokat terjeszti be: 1) A Győr-Soprony elsőrendű; 2) a soprony-pozsony-lundenburgi szintén elsőrendű 3) a vojtek-németkopcsányi másodrendű vasút-építésére vonatkozó törvényjavaslatokat.

Lónyay Menyhért, miniszterelnök válaszol a szerb congressus feloszlata végett legközelebb hozzá intézett interpellációra.

Nemcsak azért felel Nikolics interpellációjára, mivel ezen egyebiránt a kultuszminiszter körébe vágó kérdés hozzá lett intézve, hanem felel önkényű azért, mivel a minisztertanács egyhangú elhatározása folytán tett intézkedéseket mindenkor kész és köteles felelős lenni. Ismeri a szerb egyházi ügyeket s figyelemmel kíséri minden mozzanatát, a mint tisztel minden vallásfelekezett, de kötelessége nem engedni meg oly törekvéseket, melyek a jog határait túllépik.

Az interpelláció első kérdése az, miért nem hagyták jóvá az 1868. évi június havára egybehívott szerb nemzeti egyházi congressusnak, úgy a congressusok szervezésére, mint a karloviçi érsek és szerb pátriarcha megválasztására vonatkozó szabályai? Erre azt feleli: mivel e szabályok több olyat tartalmaznak, melyeket nem tartott jónak ő felsége elé terjeszteni, s ide tartozik a püspöki kar választása, a congressus elnökségére stb. vonatkozó pontok. Figyelemre méltó itt, hogy erre nézve a püspöki kar sem volt a congressussal egy véleményben. A kormány pedig a törvény értelmében jogosítva van ezen eljárásra.

A másik kérdés, hogy a patriarcha választást miért rendelte el — a miniszterelnök a régi alapon? Felelete: a törvény kívánja meg. A mig az újabb szabályok érvényre nem emelkednek, csak a régiak alapján kellett azt elrendelni. Az új szabályok pedig még nélkülözik a fejedelmi jóváhagyást. S kérde az interpellálótól, hogy mit mondott volna, ha a kormánynak eszébe jutott volna octroyirozni.

A harmadik kérdés: „Az ezen congressusra kiküldött királyi biztos miért oszlatta fel a meg meg nem alakult congressust? Erre magok a tények felelnek: Molinári királyi biztos megérkezve Péterváradra Stojkovic püspökkel megállapíták a régi szokás szerint a megnyitási szertartást. De a congressus tagjai nem akarták a királyi biztos beavatkozását tűrni, sőt az érseki helyettesnek szemrehányásokat tettek, hogy miért látogatja meg a királyi biztost. Aztán felszólították az érseki helyetteset, hogy a congressust királyi biztos nélkül is nyissa meg, sőt midőn látták, hogy az nem igen hajlandó nekik engedni, már őt is nélkülözni akarták. Ezt tudta a királybiztos, de ezt mutatja a távirat is, melyet a congressus képviselői ő felségéhez intéztek.

Eközben éjjel értekezletet tartottak, melyen a gyűlést megakarták alakítani, ennél fogva a királyi biztos minden ilyes színezetű gyűléseket baltilla. Az érseki helyettes elment azután a királyi biztoshoz, hogy mondjon le a megnyitási formálisokról, de mivel ez utóbbi arról értesült, hogy a congressuson őt csak magánszemélynek akarták tekinteni, — e kérésnek nem engedhetett. — Miután pedig a congressus tagjai e kérelemről elállani nem akartak, nem volt egyéb hátra, mint a congressust feloszlítani.

Igy hát kilátszik, hogy nem üres formások miatt, hanem alapos okok miatt cselekedett a királybiztos. Ezt követelte ő felsége tekintélye, kit a királyi biztos képviselt.

A negyedik kérdés: „Miért küldetett ki a congressus mellőzésével és ennek szünetelése alatt a zárdai és alapítási vagyon kezelésére vonatkozó számadások megvizsgálása végett mint királyi biztos b. Majthényi László? Ő felségének megvan a törvény értelmében a szerb egyházi vagyon fölötti legfőbb fölügyeleti joga, s így akkor küldhet ki fölügyelőket, vizsgálókat, a mikor tetszik és jónak látja.

Az utolsó kérdésben az foglaltatik, hogy mikor szándékozik az 1868. IX. t. cz. rendeletének eleget teendő az 1869-ben egybehívott congressusnak a patriarcha választás rendes szabályai jóváhagyása után a szerb nemzeti — egyházi congressust újból összehívni, hogy a fennmilitett és jóváhagyott szabályok értelmében a karloviçi érseket és szerb pátriarchát megválaszassa, a törvény által biztosított egyházi, iskolai és alapítványi ügyeinek felbeszakasztott rendezését és igazgatását folytathassa? Erre nézve mást nem felelhet, mint hogy mikor jónak látja, s ezzel az interpellá-

tiora megfelelt volna, csak az interpelláló egy megjegyzésére akar észrevételt tenni.

Képviselő ur beszédében szükségesnek vélte visszamenni még azon időkre, midőn a szerbek a törökök elől menekülve, előzékenységgel s barátsággal fogadtattak a magyar nemzet által; nem csak vallásbeli jogaik biztosítottak, hanem azóta azok mindig épességben tartottak, és semmi különbség közöttök és a haza többi polgárai között nem volt. A megtelepültek utódaitól, kik egyenjogú szabad polgárai a magyar hazának, kik saját nemzetiségük megőrzésében s egyházi ügyeik igazgatásában nem akadályoztattak, nem csak megvárjuk, de egyenesen megköveteljük, hogy legyenek őszintén igazi polgárai a magyar hazának, s hű alattvalói a koronás királynak.

E beszéd általános helyesléssel találkozott.

A ház tudomásul vette.

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter: A magyar vasuti kölcsön állapotáról és hováfordításáról az 1871. évet illetőleg jelentéseit a háznak bemutatja, kérem azt előzetesen legalább a p. ü. bizottsághoz utasítani s megvizsgálása iránt annak jelentése alapján intézkedni.

Továbbá a magyar állam költségvetését az 1873. évre eltekintve a közösgyi szükségletektől, melyek — az országgyűlés által csak mostanában levén a delegatio még választható, természetesen még meg nem állapíthatottak — egész teljességben szintén a t. háznak bemutatja, annak is a p. ü. bizottsághoz leendő utasítását kérvén.

Együttal annak alapvonalait jellemzi, és általában pénzügyi állapotainkat ismerteti. (Beszédét jövő alkalommal közöljük.)

## A delegatio ülése

1872. szeptember 16-dikán.

Korrelnök: Majláth Antal gr.

Korjegyző: Pulszky Ágost.

A közös kormány részéről jelen vannak: Andrássy Gyula gr. közös külügyminiszter; Kuhn Ferencz b. közös hadügyminiszter; Holzgethan Lajos b. közös pénzügyminiszter; Benedek Sándor tábornok, a közös hadügyminiszter képviselője; Pöck Frigyes b. altengernagy, a tengerészeti osztály főnöke; Gaál Jenő sorhajóhadnagy; Szentgyörgyi Gyula udvari tanácsos, a legfőbb számszék képviselője; Mérey Sándor osztálytanácsos, a közös pénzügyminiszterium képviselője.

A magyar kormány részéről jelen van: Kerkapoly Károly pénzügyminiszter.

Ülés kezdete d. u. 1 órakor.

Majláth Antal gr. elfoglalja az elnöki széket és Pulszky Ágost a jegyzői széket.

(Andrássy Gyula gr. belépve a terembe, zájossal üdvözléssel fogadtatik.)

Korrelnök: Mélyen tisztelt országos bizottság! Áldom az isteni gondviselést, mely megelémem engedé, hogy a kornak bár veszélyes, de mégis kedves jogánál fogva, már negyedizben én üdvözölhetem tiszteletemnek egész teljességével a mélyen tisztelt országos bizottságot, mind összesen, mind egyenként.

Igenis kedves nekem e jog, de nem magamért, hanem, hogy a mélyen t. országos bizottságot újult erővel láthatom itt egybeseregleni magaslatos munkáik körül.

És kedves nekem e jog azért is, mert azon intézmény élén állhatok meg egy pillanatra, mely bár még elég ifjú s már is eléggé megpróbáltatott bizonyítá — s hiszek a jövőben, hogy ennél nehezebb körülmények közt, annál fényesebben fogja ezután is megbizonyítani, hogy egy részben biztosítékát a monarchia szilárdságának s hivőre o haza érdekeinek.

E szép reménnyel a mélyen t. országos bizottság ülésezeit megnyitom.

Ezen remények közt megindítom a magam körbeli foglalkozásaimat, felkérve a jegyző urat, legyen szíves az alsó és felsőház jegyzőkönyveit felolvasni.

Pulszky Ágost korjegyző: Olvassa a felsőház valamint az alsóház ama jegyzőkönyveit, melyek a delegatio tagjainak választására vonatkoznak.

Zsedényi Ede: Miután a bizottságnak kétharmada szükséges arra, hogy határozatképesek lehessünk, kérem a delegatio tagjainak névsorát felolvastatni és azután feljegyezni, hogy ki van itt és ki nincs.

Pulszky Ágost korjegyző: Olvassa a jegyzőkönyvi kivonatokat.

Elnök: Jelen van tehát 7 tag, s így megvan a kellő szám. Méltóztassanak az elnökre beadni szavazati jegyeiket. (Megtörténik.) A szavazatok össze fognak számíttatni. (Megtörténik.)

Korrelnök: Nem rendelkezik sem a törvény, sem az ügyrend afelől, hogy ha a korrelnök választottik rendes elnök, ki jelentse ki a többséget. Az eddigi gyakorlatok szerint kénytelen vagyok én kijelenteni, hogy 45 szavazattal rendes elnöknek választott: Majláth Antal gr. (Élénk éljenzés.)

Zsedényi Ede: Azt hiszem, hogy az alelnökre, jegyzőkre és háznagyra egyszerre lehetne szavazni. (Helyeslés.) A szavazatok bealtnak.)

Perczel Béla 44 szavazattal alelnökké választott. (Éljenzés.)

A 45 beadott szavazat közül 44 szavazattal jegyzökké választottak: Bujanovics Sándor, Széll Kálmán, gr. Zichy Ferraris Victor. (Éljenzés.)

A beadott 46 szavazat közül 45 esett gróf Szapáry Antalra. (Élénk éljenzés.)

Elnök: Mélyen tisztelt országos bizottság!

Ma egy éve annak — politikai évfordulásunk szerint számítva — hogy ugyancsak nekem adatott a szerencse e magas testület alakulását üdvözölhetni.

Egy év egy nemzet politikai életében oly csekély parány, oly időtartam, ha szabad az idő fogalmát a test parányok elméletének analógiájával illetnem, hogy a ki azon élet általános szellemét akarná annak alakbeli változásaiban kitüntetni, az czélját, mert utját s mert módszerét vesztené, ha az alak helyett a tartalom ez utolsó részét venné tárgyául.

De engedje meg azon testület, mely politikai életünk napról-napra való fejlődésének következményeit kifejteti és a következményeket törvény-szabta részeiben kielégíteni van hivatva, engedje meg nekem, ki most ismételve hivatam e munkálkodásnak élére, hogy e csekély időköz változásait s ezek summázatát, napi állapotainkat legalább egy rövid pillantással szemügyre vehessem. (Halljuk.)

Mindenekelőtt csak külső képét tekintve az európai helyzetnek, mondhatjuk bátran, hogy amaz előző nagy esemény után, mely magát világrészünk földabroszára irta fel, semmi még csak meg sem rebbenté az állapotok nyugodalmát.

Igen is érezni hittük, vagy legalább féltve fi-gyeltünk még tavaly, hogy ama nagy és hatalmas állam belbomlásnak indultával s megszokott kiegészítő nyomtatékának vesztével tán imbolg az európai sulyegyen; de ma még ez utolsó aggodalma is szét van foszlata minden békebarátunk, mert európailag elfogadott közvélemény: hogy évtizedek történelmén kell visszamennünk, míg a békének ily tiszta képét, minden tartalék-kérdésektől ennyire ment megállapodását találjuk.

Elég a helyzetnek ez áttekintése, hogy ehez képest feladatunkat körvonalozzuk.

Ha tavaly a letűnt háború következményei sorsának lezajlását kelle vigyáznunk, s azokkal szemben megóvnunk érdekeink sértetlenségét s állásunk mozdulatlanágát: ma, midőn a béke európailag megszilárdult, — ma már a létezőknek e conserválása többé nem mint előtérben álló földadat, csak mint a multért való mindenkor kötelesség néz reánk.

E mellett kell még továbbfejlesztetnünk, mint odabenn álladalmi életünk organismusát, úgy itt annak államközi viszonyainkban s önmagunkban való biztosítékait a jövőnkre szólóan.

Itt van a béke ideje, vele a béke áldása. De ez áldás nem kész valóság, csak lehetőség; léteire hozni nekünk kötelességünk, melyért felelősek vagyunk a jövőnek, hogy abból, a mit tehetünk, semmit el nem mulasztottunk.

Igen is, mélyen tisztelt bizottság, nekünk fejlesztetni, szervezni, alkotni kell, a jövőt minden áron óva, tehát a jelent lehetőleg kímélve.

Ezt parancsolja — már akkor mikor megengedi — a helyzet nyugalma.

Ezt parancsolja legékebb nyelvén az a nemzet, melynek bizalmából most itt vagyunk, s e parancsolat drága nekünk, azért, a kitől mondatott, s azért, a mi benne mondafik: hogy e monarchiának törvények alkotta egységében törhetlenül élni kell.

Mélyen tisztelt tagtársaim, fogadják legmélyebb köszönetemet megtisztelő bizalmukért magam és tisztársaim nevében.

Ha azonban magam részéről csak a megtiszteltetést keresném választásomban, valóban sok az okom, hogy meghajolva kegyességük előtt, viszárvonuljak egész szerényen az elismerésnek e nagy jutalmával, melynél már többet úgy se remélhetek.

De ha e bizodalom nyilvánulásából a még ennél is drágábbat, hazám parancsát hallgathatom ki, mely engem munkára hív, e parancsolatra nincs szavam, csak hódoló engedelmisségem. (Élénk éljenzés.)

A közös ügyek tárgyalására országosan kiküldött, — királyunk ő felsége által 1872. sept. 16. egybehívott — bizottságot megalakultnak nyilvánítván, — tárgyalásait ezennel megnyitottak jelentem ki.

Adjunk majd e munkálkodásokban igazoló kifejezést a mindnyájunkkal közös forró óhajnak: éljen, viruljon örökké a haza! (Elkes éljenzés.) éljen az emberi lét legszélsőbb határáig népe öröme és boldogságára a király! (Zajos éljenzés.)

Andrássy Gyula gr. T. országos bizottság! Megalakulván akként a t. országos bizottság, van szerencsém bejelenteni, hogy ő felsége holnap, azaz 17-én fogja az országos bizottságot Budán a várban d. u. 2 órakor fogadni. A fogadásnak részleteiről a delegatio igen tisztelt tagjai az elnökség utján fognak értesülni. Ezt előrebocsátván, van szerencsém a közös ministeriumnak előterjesztéseit és pedig a következőket bemutatni:

A közös államháztartásnak előirányzatát az 1873. évre az összes mellékletekkel, a közös külügyminiszterium emlékiratát az 1872. évi előirányzathoz,



## Hirdetmény.

A selmeczi újjá szervezett m. kir. bányász és erdész akademiáról.

A f. év június 12-e alatt közzétett hirdetményben foglalt a selmeczi bányász és erdész-akadémiai hallgatók felvételére stb. vonatkozó szabályok időközben az ő cs. és apost. kir. felsége f. é. augusztus 15-éről kelt legkegyelmesebb elhatározásával jóvá hagyott új szervezet által módosítottán, szolgáljanak azoknak, kik kiképzetésük végett ezen akademiára felvételt akarnak, a következők tájékozásul:

A bányász-akadémia következő 4 szakiskolára oszlik u. m.

I. a bányászati és bányamérészeti.

II. a fémkohászati.

III. a vaskohászati.

IV. a gépészeti és építészeti szakiskolára.

Ezen kívül külön-külön tanfolyam létezik a bányászamvénvőségi gyakorlatok és oly végzett jogászokra, kik a bányahatóságoknál kívánnak alkalmaztatni.

Az erdész-akadémia pedig, az elsőfoku vagy általános és a másodfoku vagy erdőmérnöki tanfolyamra oszlik.

A tanidény minden egyes szakiskolára és tanfolyamra nézve, az erdő-mérnöki tanfolyamot kivéve, három évre terjed, szabadságukban áll azonban az 1, 3 és 4-ik szakiskolák hallgatóinak a szakos tanidéjét négy évre kiterjeszteni, valamint több szakiskolát is végezni, ha egy egy szakiskolának bevégezése a tanidényt egy-egy újabb évvel megtoldják.

Epen ugy szabadságukban áll az erdészeti első foku tanfolyamot végzett erdészeti hallgatóknak egy további év alatt a másod foku erdőmérnöki tanfolyamot is végezni.

Előadási nyelv a magyar.

A hallgatók rendesek és vendégek.

Rendes hallgatókúl csak azon ifjak vétetnek fel, kik a felső gymnasiumot vagy a felső realiskolát jó eredménnyel végezték, és ezt első esetben érettségi bizonyítvány, az utóbbi esetben pedig a felső realiskola összes bizonyítványai által mutatják ki, és kötelezve vannak mindazon tantárgyak hallgatására, a házi dolgozatok, feladatok elkészítésére és a gyakorlati részvételre, melyek az általuk megválasztott szakiskola tantervében foglaltatnak.

Mint vendég-hallgatók azon ifjak vétetnek fel, a kik a rendes hallgatóktól követelt feltételeknek vagy meg nem felelhetnek, vagy csupán egyes tantárgyakat kívánnak hallgatni, mely utóbbi esetben megkivántatik, hogy önálló egyének s ön maguk vagy szülőik bányabirtokosok legyenek, mely utóbbi esetben szülőiknek vagy gyámjaiknak beleegyezését is bemutatni kötelesek.

Ha azonban, valamely első rendbeli vendég-hallgató felvételi vizsgálat által kimutatja, hogy az elemi mennyiségben, az elemi mértan és a physika elveivel oly mértékben ismeretes, mint a minőben az a felső gymnasiumokon tanítatik s egyébként is mindazon feltételeknek megfelel, melyek az ösztöndíjra igényt tartható rendes hallgatóktól követeltetnek, ugy a második évfolyamában felvételhetik a rendes

hallgatók sorába, s mint ilyen igényt tarthat ösztöndíjra is.

Az ily felvételi vizsgálatért a vizsgálat tanároknak 20 (husz) forintot az akadémiai titkárnál előlegesen kell letenni.

A vendég-hallgatóknál megkivántatik, hogy legalább 18 évesek legyenek.

A felvétel ugy történik, mint minden más tanintézetben. A felvételtől óhajtó ugyan is a kellő bizonyítványokkal az akadémia igazgatójánál vagy ennek helyettesénél jelentkeznek, és a nyert „felvételi igazolványt” az akadémia titkáránál bemutatván, lefizeti az 5 (öt) forintnyi beiktatási valamint a 3 (három) forintnyi az akadémiai ifjuság segélyező-egylet javára fizetendő díjat és átadja azon eredeti okmányokat, melyeknek alapján felvétele történt a nevére szóló „Index” vagy tanulmányi jegyzék cserébe. Az ezen jegyzéken levő 50 krnyi belyeget a hallgató fedezi.

A felvétel és beiktatás mindenkor a tanév elején october 1-től 15-ig történik, és csak különös mélytárgyalandó körülmények közt terjesztetik ki október 31-ig, ezen időn túl pedig semmi szín alatt sem engedhetők meg.

Vendégek a második félévben is beléphetnek, de csak olyan tárgyak hallgatására irathatják be magukat, melyekből az előadások e félévben kezdődnek.

Ösztöndíj van ezen akademián 44 évenként 300 frtal még pedig 20 bányászati, 18 erdészeti, 4 bányászamvénvőségi és 2 erdészamvénvőségi. Ezen ösztöndíjakért csak oly rendes hallgatók pályázhatnak, kik magukat jó tanulmányi előmenetelűk, ernyedetlen szorgalmuk és jó magaviseletük által kiünntetik és vagyon-talanok, első sorban azok vétetvén tekintetbe, kik valamely szakiskolát teljesen végeztek s bővebb kiképzést végett még egy más szakiskolát vagy az erdőmérnöki tanfolyamot is hallgatni akarják.

Van ezen kívül végzett jogászok számára 2 bányahatósági ösztöndíj 315 esetleg 420 frtal. Végre az erdészeti jelesen végzett egyéneknek valamely külföldi tanintézetben való magasabb kiképzetésére évenként 1000 frt. áll rendelkezésre.

Az akadémiai hallgatók felvételére a tanulás szabályozására és az ösztöndíjakok előmenetelének ellenőrzésére valamint a megszüntetett kötelező tanrend és semesterek végén tartani szokott vizsgálatok helyébe léptetendő tanszabadságra s államvizsgákra vonatkozó új szervezet szerinti bővebb értesítések az akadémiai alapszabályokban olvashatók, melyekkel az érdeklettek kívánságára szolgál az akadémiai igazgatóság.

A m. k. bánya és erdő-akadémia igazgatósága

Selmeczen, 1872 évi szeptember 12-én.

1872 évi 637 sz. akd.

(552) 1—3.

## Pályázat.

Az ő cs. és apostoli, királyi Felsége által kegyesen jóváhagyott új szervezeti selmeczi m. k. bánya és erdő-akademiánál következő rendes és rendkívüli tanár és egy titkári állomásokra ezennel pályázat nyitattik, u. m.

1-ör. Az építészettan, viz és ut építészet,

vasut és hidepíteszet, aknaházak, gepházak stb. tervezése és architektorikus alaktan tanári állomásra VIII. rangosztállyal, 1200 forint évi fizetéssel 180 frt évi lakpénzzel és évi 20 bécsi öl tüzfajárandósággal.

2-ör. Az erdőrendezés és üzemtervek összeállítás, erd. statitika és erd. irodalom története, erdőbücsülés, erdőhozam számítás, termési táblák, és erdőérték-számítástan rendes tanári állomásra, VII. rangosztállyal 2000 frt. évi fizetéssel, 300 forintnyi évi lakpénzzel és évi 25 bécsi öl tüzfajárandósággal, valamint az évtizedes 300 frtnyi fizetési pótlékra való előleptelési joggal.

3-ör. Az erdőhasználat, erd. iparműtan (vegyszereti és műtani) talaj és climatan, gátak és gereblyék szerkesztése és rajz és mezőgazdaságtan tanári állomásra, VIII. rangosztállyal, 1200 frtnyi évi fizetéssel, 180 frt. évi lakpénzzel, és évi 20 bécsi öl tüzfajárandósággal.

4-er. A növénytan, állattan és erdészeti rovartan, növényélet és növényboncztan, erdőtényészettan, vadászattan, erdővédelem, erdészeti, vadászati és urbéri törvények tanári állomásra, VIII. rangosztállyal 1200 frtnyi évi fizetéssel 180 frt. évi lakpénzzel és évi 20 bécsi öl tüzfajárandósággal.

5-ör. A titkári nemzetgazdaságtan, bánya és váltó törvény rendkívüli tanári egyszersmind könyvtárnoki s akadémiai s számvívői állomásra VIII. rangosztállyal 1200 frt. évi fizetéssel 180 frt. évi lakpénzzel és évi 20 bécsi öl tüzfajárandósággal és az akadémiai iroda és könyvtár kezelésénél segítségül 1 frt. 30 krnal díjazott napidíjas irnokkal.

A rendes tanári javadalmazás megüresedése esetében abba a rendkívüli tanárok legjelésebbje léptetik elő, a rendes tanárság nem lévén valamely tantárgyhoz vagy tanszékhöz költve.

A rendes és rendkívüli tanárok azon tantárgyakat adják elő melyek az illető tanszékkel össze vannak kötve és melyre kinevezettek. Azonkívül minden tanár köteles egy más tanszékkal összekötött minden tantárgyakat ugy sajátjává tenni, hogy betegség, kiküldetés vagy más akadály esetében ezeket akadálytalanul előadhassa s a másik tanárt helyettesíthesse.

Az építészettan tanár mellé egy tanársegéd, az erdő-akadémiai tanárok mellé pedig segédül egy-egy erdőgyakornok osztatik be.

A pályázóktól megkivántatik, hogy folyamodványaikban, melyek legkésőbb f. é. october 8-ig benyújtandók a selmeczi m. k. bánya és erdő-akadémia igazgatóságánál életkorukat, jelen állásukat jelesen végzett szaktanulmányaikat, továbbá a fentírt szaktárgyakból szerzett elméleti és gyakorlati ismereteiket, különösen pedig azt, hogy ezen tantárgyakból magyar nyelven képesek előadásokat tartani, okmányilag bemutatassák, a titkári állomás betöltésénél a jogvézett egyének fognak kiváltképen figyelembe vétetni.

A m. k. bánya és erdő-akadémia igazgatóságától.

Selmeczen, 1872 évi septemb. 10-én.

## Megjelent és Demjén László könyvkereskedésében Kolozsvártt és általa minden Kolossvár története.

Első kötet.

Oklevélárral. (1.) Ös-0- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)

Egy külön kötet világsztó rajzokkal. (36 tábla.)

Írta Jakab Elek.

Ara 10 frt.

(327)

56—

E minde tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dícsérgetn és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siesen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szakudós írba minél több kedvet önsön e munka folytatására, melynek legértékesebb része az utabkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne bevarkódní, s a folytatást minden áron megszerezni magának.

Demjén László.

### Árverési hirdetmény,

3—3

Ezennel közhírré teszi alólt igazgatóság, hogy a kolozsvári hitelbank és zálogkölcsön-intézetnél elzalogosított s folyó évi augusztus hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműk, háztáskák, árak stb. árverése lesz

folyó évi october hó 7-én.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüst-neműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi october hó 10-én.

Az árverések az intézet helyiségében mindig déltán 3 órakor kezdődnek.

Figyelmeztetés! A kiváltás vagy átirás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átiratni, a már eladott tárgyakból a bejött többlet hasonlag őt illeti.

A vevő tartozik a vételárat rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvártt, szeptember 16-án 1872.

A hitelbank és zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

## GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI

# KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főter báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főter, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

## KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonan felszerelt és ízletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű nyomdai megrendelést elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árat, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA 1 frt.

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

### HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda, — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.